

“COĞRAFYA ÖĞRETİMİ- 1” ADLI ESER ÜZERİNE
ABOUT OF THE “TEACHING GEOGRAPHY - 1”
NAMED BOOK

NAMAL Remzi, Dr., Milli Eğitim Bakanlığı, namal2506@gmail.com

Coğrafya, insan ve doğal çevre arasındaki karşılıklı ilişkiyi neden-sonuç ve dağılış ilkesine göre inceleyen bir bilim alanıdır. Fiziki coğrafya ve beşeri coğrafya olarak iki temel bölüme sahip olsa da bu bölümlere ait alt bölümlerin oldukça geniş kapsamı nedeniyle coğrafya bir sosyal bilim alanı olarak hem yerkürenin fiziki yapısı hem de yerküre üzerinde yaşayan insanın her türlü faaliyetini incelemektedir. Bu geniş kapsam insanın yakın çevresini ve dünyayı tanınmasını, çevre bilinci kazanmasını ve bu doğrultuda bir anlayış geliştirmesini temel almaktadır. Coğrafyanın sahip olduğu bu potansiyel yalnızca bireylerin değil ülkelerin de çeşitli alanlarda gelişebilmesi için büyük bir öneme sahiptir. Yaşadığı yeri ve dünyayı tanıyan, çevresel ve mekânsal farkındalığı olan bireyler yetiştirebilmek amacı ülkelerin temel eğitim politikalarında yer almaktadır. Böyle bireyleri yetiştirebilmek ise iyi bir coğrafya öğretimi ile mümkündür.

Yaşadığımız çağın getirdiğı gerekliliklere uygun olarak öğretim programlarında yer alan öğretim kavramı yerini etkili öğretim kavramına bırakmıştır. Günümüz dünyasında etkili bir coğrafya öğretimi sağlayabilmek çağın gereksinimlerine uygun öğretim programları geliştirilmekte, pek çok farklı materyal, uygulama vb. enstrümandan yararlanılmaktadır. Bunlardan biri de akademik eserlerdir. Coğrafya öğretimini çağın gereksinimlerine uygun hale getirebilmek ve etkili bir coğrafya öğretimine yardımcı olabilmek amacıyla dünyanın birçok ülkesinde olduğu Türkiye’de de akademik düzeyde coğrafya öğretimi ile ilgili eserler yayınlanmaktadır.

Tanıtımını yapacağımız eser Prof. Dr. Ülkü Eser ÜNALDI editörlüğünde hazırlanan “Coğrafya Öğretimi - 1” adlı kitaptır. Kitap, coğrafya öğretmenliği lisans programında alan eğitimi kapsamında okutulan Coğrafya Öğretimi 1 dersi kapsamında hazırlanmış ve 7 bölümden oluşmaktadır. Dili Türkçe, toplam sayfa sayısı 196, ilk baskı tarihi Ekim 2019’dur. Kitabın önsözü editör Prof. Dr. Ülkü Eser ÜNALDI tarafından yazılmıştır. Yükseköğretim Kurulunun Coğrafya Öğretimi 1 dersine belirlediğı içeriğe uygun olarak kitapta “öğretim programlarındaki kazanımların seçimi ve analizi, kazanımlara uygun olarak coğrafi becerilerin seçimi ve kazandırılma yöntemlerinin planlanması, kazanıma uygun öğretim yöntem ve tekniklerinin planlanması, bu yöntem ve teknikler ile çoklu zeka kuramı, bireyselleştirilmiş öğretim ve diğer kuramların ilişkisi,

ders planı hazırlama, Bloom taksonomisine göre günlük plan hazırlama ve sınıf içi uygulama aşamaları, ders sonu sınıf gözlem formuna ve öğretim programı amaçlarına göre dersi değerlendirme'' konularına yer verilmiştir.

Kitabın birinci bölümü Dr. Abdullah TÜRKER tarafından yazılmıştır. Bu bölümde Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze Türkiye’de uygulanan coğrafya dersi öğretim programlarının kısa tarihçesi kronolojik olarak ele alınmış ve 2018 coğrafya dersi öğretim programı temel felsefi ve genel amaçları, perspektifi, değerler, yetkinlikler, ölçme ve değerlendirme yaklaşımı alt başlıklarında incelenmiştir. Sonuç bölümünde 2018 coğrafya dersi öğretim programının Türkiye’de uygulanacak olan 10. öğretim programı olduğu ifade edilerek 2011 coğrafya öğretim programı ile karşılaştırmalı bir analiz yapılmıştır. 2018 coğrafya dersi öğretim programının kademeli olarak uygulanacak olmasının sarmal olarak planlanan kazanımların öğretiminde hazırbulunuşluk açısından sorun oluşturabileceği eleştirisi getirilmiştir.

İkinci bölüm Dr. Merve Görkem ZEREN AKBULUT tarafından yazılmıştır. Bölümün konusu coğrafya dersi öğretim programında kazanımların seçimi ve analizidir. Coğrafya öğretiminde hedef kazanımların analizi ve davranışsal tanımların oluşturulması örnekleriyle ele alınmış, anlatım konu ile ilgili tablo örnekleriyle desteklenmiştir. Bölümde ayrıca hedef kazanımların birbirleriyle ilişkilerine bağlı olarak düzenlenmesinde, boyutların analizinde, hedef davranış ifadelerine dönüştürülmesinde takip edilmesi gereken yaklaşımlara da yer verilmiştir.

Üçüncü bölüm Dr. Abdullah TÜRKER tarafından yazılmıştır. 2018 coğrafya dersi öğretim programındaki kazanımlara uygun coğrafi becerilerin seçimi ve planlanması bu bölümün konusudur. 2005 coğrafya dersi öğretim programında yer verilen coğrafi beceri kavramının 2011 ve 2018 coğrafya dersi öğretim programındaki yeri ve içeriğinin neler olduğu, coğrafi becerilerin genel özellikleri, 2018 coğrafya dersi öğretim programındaki coğrafi becerilerle ilişkili kazanımlara uygun olarak belirlenen bazı kazanım uygulama örnekleri ele alınmıştır. Konu ile ilgili tablolara yer verilmiştir. Sonuç bölümünde etkili bir öğretim gerçekleştirebilmek için öğretmenlere etkinlik hazırlama, farklı yöntem ve teknikler kullanma, planlama konularında bazı öneriler getirilmiştir.

Kitabın dördüncü bölümünün konusu coğrafya dersi öğretim yöntem ve teknikleri ile bunların derslerde uygulama örnekleridir. Bölüm, kitabın en hacimli bölümü olarak yer almaktadır. Prof. Dr. Fatih AYDIN tarafından yazılan bu bölümde, coğrafya konularının öğretiminde kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri örnek uygulamalarıyla açıklanmıştır. Anlatım tablo ve çeşitli görsellerle zenginleştirilmiştir. Sonuç bölümünde coğrafya öğretiminde etkili bir öğretim sağlayabilmek için kullanılacak yöntem ve tekniklerin önemine yer verilmiş ve öğretmen merkezli öğretim yerine öğrencin öğrencinin aktif olduğu öğretim uygulamalarını destekleyecek yöntem ve tekniklerin kullanılması önerilmiştir.

Beşinci bölüm Dr. Abdullah TÜRKER tarafından yazılmıştır. Bölümün konusu öğrenme model ve kuramları ile coğrafya öğretiminde kullanımudur. Öğrenme model ve kuramlarının genel özelliklerine ve bunların coğrafya öğretiminde kullanımına örnek uygulamalarla yer verilmiştir. Bölümün sonuç kısmında, öğretmenlere öğretim sürecinde öğrencinin zihnen aktif olduğu planlı bir öğretim süreci ve bu süreçte kılavuzluk görevinin yerine getirmeleri önerilmiştir.

Kitabın altıncı bölümünün konusu coğrafya öğretiminde Bloom taksonomisine göre öğrenme öğretme sürecinin planlanmasıdır. Bölümün yazarı Doç. Dr. Bülent AKSOY'dur. Bölümde Bloom taksonomisi genel olarak tanıtıldıktan sonra taksonominin orijinal ve düzenlenmiş hali karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Coğrafya öğretiminde Bloom taksonomisinden nasıl yararlanabileceği örneklerle açıklanmıştır. Konu ile ilgili tablo ve görsellere yer verilmiştir.

Kitabın son bölümü olan yedinci bölümün konusu ders sonu öğretmen gözlem formu ve program amaçlarına göre ders sonu değerlendirmedir. Bölüm Dr. Merve Görkem ZEREN AKBULUT tarafından yazılmıştır. Coğrafya öğretiminde kullanılan ölçme değerlendirme uygulamalarında sonuç odaklı yaklaşımlarla birlikte süreç odaklı yaklaşımların da kullanılmasının önemi ve gereği alıntı yapılan örneklerle açıklanmıştır. Konu ile ilgili tablolara bölümde yer verilmiştir. Süreç odaklı değerlendirmede öğrencinin aktif olarak yer almasının önemi üzerinde durulmuştur.

Sonuç olarak, incelediğimiz Coğrafya Öğretimi - 1 adlı kitabın coğrafya öğretiminde etkili öğretimi sağlama amacıyla yazıldığı görülmektedir. Kitapta etkili bir coğrafya öğretimi sağlamak için coğrafya öğretimi program tanıtımına, coğrafya öğretiminde kullanılacak öğretim yöntem ve tekniklerine, öğrenme model ve kuramlarına, öğretim süreçlerine, coğrafya öğretiminde kullanılacak ölçme ve değerlendirme türlerine, kazanımlara uygun coğrafi becerilerin seçimine, örnekler ve örnek uygulamalara ve etkili bir coğrafya öğretimi için öğretmenlere birtakım önerilere yer verilmiştir. Bu özellikleri nedeniyle kitabın coğrafya öğretimine bütüncül ve kapsamlı bir bakış açısı getirdiği ve alanyazında önemli bir yere sahip olduğu ifade edilebilir. Bölümlerde teorik anlatımın yanında örnek uygulamalara da yer verilmesi kitabın göze çarpan güçlü bir özelliği olarak öne çıkmaktadır. Kitaba dair dikkat çeken diğer bir güçlü yön ise uygulayıcı konumunda bulunan öğretmenlere yönelik etkili öğretim uygulamaları önerileriyle üstlenmiş olduğu kılavuzluk misyonudur. Kitap, coğrafya öğretiminde etkili bir öğretim sağlamak ve bu konu ile ilgili kuramsal ve uygulamalı bilgi edinmek amacıyla kullanılabilir.

Coğrafya Öğretimi - I

Editör: Prof. Dr. Ülkü ESER ÜNALDI

A PEGEM
AKADEMİ

ayyurdu.com